

MAGIA OŻYJE NA WASZYCH OCZACH

NAJBARDZIEJ ZABAWNA
I WZRUSZAJĄCA EKRAIZACJA

SCREEN DAILY

ROBERTO BENIGNI *w filmie*

PINOKIO

Reżyseria MATTEO GARRONE

UKOCHANA BAŚŃ WSZYSTKICH POKOLEŃ

#CHODŹ
DOKINA

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Gatunek: Fantasy

Produkcja: Włochy/ Francja/ Wielka Brytania 2019

Reżyseria: Matteo Garrone

Scenariusz: Matteo Garrone, Massimo Ceccherini – na podstawie książki Carlo Collodiego

Reżyseria polskiej wersji językowej: Maciej Kosmala

Dialogi: Kuba Wecsile

Nagranie i montaż dialogów: Anton Borowy, Dawid Pietruszka

Obsada polskiej wersji językowej:

PINOKIO – Paweł Szymański

GEPETTO – Wojciech Paszkowski

LIS – Waldemar Barwiński

KOT – Jarosław Boberek

MANGIAFUOCO – Artur Dziurman

LUCIGNOLO – Ignacy Karczewski

MAŁA WRÓŻKA – Nina Kwapisiewicz

STARSZA WRÓŻKA – Karolina Kalina-Bulcewicz

ŚLIMAMA – Elżbieta Jędrzejewska

TUŃCZYK – Krzysztof Grabowski

CILIEGIA – Jan Kulczycki

ARLECCHINO – Albert Osik

CECCONI – Wojciech Machnicki

www.kinoswiatedukacji.pl

Opis filmu:

Ta klasyczna historia jeszcze nigdy nie została przedstawiona tak wizjonersko! Baśniowy „Pinokio” w reżyserii Matteo Garrone to porywająca, ponadczasowa opowieść w oszałamiającej oprawie wizualnej. Ukochana baśń wszystkich pokoleń porwie was w kinach już 9 października.

Imponująca wizualnie, pełna przygód, mądrości i humoru najnowsza ekranizacja „Pinokia” Carlo Colodiego – najpopularniejszej książki dla dzieci wszech czasów, którą przetłumaczono na rekordową liczbę ponad 260 języków świata. W roli słynnego Gepetta wystąpił nagrodzony Oscarem za rolę w produkcji „Życie jest piękne” Roberto Benigni. Reżyserii podjął się dwukrotnie nagrodzony Grand Prix na festiwalu filmowym w Cannes Matteo Garrone – wizjonerski twórca „Pentameronu” i „Gomorry”. Za wyjątkową oprawę muzyczną odpowiada laureat Oscara i Złotego Globu Dario Marianelli. Nowa wersja „Pinokia” to również baśniowe postaci, których niesamowity wygląd to efekt drobiazgowej pracy wybitnego charakteryzatora Marka Couliera – dwukrotnego zdobywcy Oscara, który ma na swoim koncie pracę przy takich hitach jak „Jurassic World: Upadłe królestwo”, „Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć” czy serii „Harry Potter”.

Pewnego dnia w ręce poczciwego stolarza o imieniu Gepetto wpada kawałek drewna. Mężczyzna od samego początku czuje, że w tym z pozoru martwym przedmiocie kryje się jakaś magiczna siła. Postanawia wystrugać z niej postać chłopca. Niespodziewanie stworzona przez niego figurka ożywa – potrafi mówić, śmiać się, skakać i biegać. Gepetto nadaje mu imię: Pinokio i zaczyna troszczyć się o niego jak o własnego syna. Drewniany chłopczyk jest tak zafascynowany otaczającym go światem, który widzi po raz pierwszy na oczy, że przestaje słuchać dobrych rad opiekuna. Wiedziony ciekawością, Pinokio wyrusza w podróż pełną przygód, niebezpieczeństw i życiowych lekcji. Na swojej drodze spotyka magiczną wróżkę, olbrzymiego ślimaka, zwierzęta mówiące ludzkim głosem, a nawet zwiedza ogromny brzuch wieloryba. Jego śladami wyrusza zaniepokojony Gepetto. Ta wyprawa na zawsze odmieni ich życie.

„Wizualne bogactwo”

Variety

„Czysta magia”

Hollywood Reporter

„Satysfakcjonujący spektakl”

The Guardian

„Najbardziej przekonująca, zabawna i wzruszająca fabularna ekranizacja wybitnej książki Carlo Collodiego”

Screen Daily

„Pięknie wykreowana historia, która wiernie oddaje oryginał, będąc wciąż autorskim filmem”

BFI

„Matteo Garrone reżyseruje film z Roberto Benignim w roli głównej – jego „Pinokio” jest wspaniałą gotycką opowieścią, która ucieleśnia urok oryginału”

IndieWire

„Garrone dokonał czegoś, co do tej pory udało się tylko Disneyowi – nadaje tej opowieści uniwersalny rezonans emocjonalny”

Screen International

„Zaskakująco świeża i wartościowa wycieczka do znanego na pamięć klasyka z morałem”

Film.org

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas IV szkoły podstawowej inspirowany filmem „**Pinokio**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: „Pinokio – kukielka, która stała się chłopcem. Uczymy się Tworzyć opis postaci.”

Uwaga: Przed obejrzeniem filmu należy przygotować uczniów do tego, że chociaż film jest adaptacją bajki – często znanej już dzieciom – sposób pokazania niektórych sytuacji może być zaskakujący – konwencja baśniowości powoduje, że nie możemy odbierać wszystkich scen dosłownie. To tak jak Śpiąca Królowna nie starzała się, śpiąc przez sto lat, tak umownie należy odbierać przygody Pinokia.

Cele ogólne:

- Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej;
- Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami;
- Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, prozę fantastycznonaukową, fantasy;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl tekstu;

- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, itp.);
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- zna zasady budowania akapitów;
- tworzy spójne wypowiedzi w następującej formie gatunkowej i opis.

Metody i formy pracy: podające: pogadanka; aktywizujące: dyskusja

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa

Środki dydaktyczne: pacynka/kukiełka

Czas: 45 min

PRZEBIEG:

1 Wprowadzenie do zajęć:

Wariant I

- Porozmawiaj z uczniami na temat wrażeń związanych z filmem „Pinokio”. Jeśli masz możliwość przyniesienia na lekcję pacynki lub kukielki – przynieś i razem z nią moderuj rozmowę, możesz też podawać ją uczniom, którzy mówią. Przykładowe pytania: Komu podobał się film „Pinokio”? Co najbardziej podobało się wam w filmie? Które sceny utkwiły wam w pamięci? Dlaczego właśnie te sceny? Jak uczniowie zachęcą swoich bliskich do obejrzenia filmu „Pinokio”?

Wariant II

- Przynieś na lekcję pacynkę/kukielkę i pokaż uczniom, jak się nią posługiwać – podkreśl, że to Ty decydujesz o tym, co robi pacynka. Spytaj uczniów, jak było w przypadku Pinokia? Czy postać Pinokia podobała się dzieciom? Co w filmie podobało im się najbardziej? Kiedy się śmiali, a kiedy byli smutni? Porozmawiajcie o emocjach, jakie towarzyszyły oglądaniu filmu i refleksjom po obejrzeniu.

2 Faza zasadnicza – realizacyjna:

- Jak opisalibyście postać pajacyka Pinokia?
Poproś uczniów, aby w zeszytach narysowali schemat postaci drewnianego pajaca.
- Następnie poproś, aby wokół postaci zapisywali cechy kukielki, odpowiadając na pytania, które im postawisz:
 - Kim był Pinokio? – *drewniany pajacyk, kukielka, syn Gepetta*
 - Jak wyglądał?
 - Jakiego był wzrostu?
 - Czy był gruby czy chudy?
 - Jaką miał budowę ciała? Sylwetkę?
był mały, wzrostu małego chłopca, szczupły, wyprostowany – sztywny
 - Jak wyglądała jego twarz, nos, oczy, usta, brwi, włosy, ręce?
miął wyraźne rysy wyrzeźbione w drewnie, włosy też miał wyrzeźbione, oczy, nos i usta były jak żywe, chociaż z drewna
 - Jak był ubrany?
tata uszył mu kubraczek, spodenki i kapelusz; w czerwone ubranie zrobione z obicia kanapy
 - Jak się zachowywał?
był niegrzeczny, uciekł ze szkoły do cyrku, nie słuchał dorosłych
- Teraz poproś chętnych uczniów o przeczytanie wyników ich pracy. Podczas czytania – zapisuj na tablicy odpowiedzi. Po zakończeniu ćwiczenia, poproś uczniów, aby uzupełnili swoje notatki o informacje, których nie zapisali wcześniej.
- Zastanówcie się wspólnie, w jaki sposób w filmie zostały przedstawione cechy Pinokia, jak plastycznie pokazano cechy postaci. Warto podkreślić, że drewniany pajac wyjątkowo realistycznie okazywał emocje, nawet wyraźniej, niż żywy chłopiec.

Ciekawostka – chłopiec, który grał pajaca, przed każdymi zdjęciami był przez 3 godziny charakteryzowany.

■ Jak tworzyć opis postaci?

Przedstaw uczniom, jak powinien wyglądać opis postaci, np.:

Każdy z nas opisuje różnych ludzi, postacie – np. opowiadając o kimś, jednak szkolny opis postaci powinien spełniać pewne wymogi.

Po pierwsze zawsze opisujemy, przechodząc od ogółu do szczegółu.

Po drugie opis, jak każda wypowiedź pisemna składa się z:

- części wstępnej
- rozwinięcia
- zakończenia

Teraz opowiadaj i zapisuj punkty na tablicy:

CZĘŚĆ WSTĘPNA (pierwszy akapit) – podstawowe informacje o postaci, m.in.

- imię i nazwisko;
- wiek;
- gdzie mieszka (skąd jest);
- kim jest – czy jest to postać realistyczna, czy fikcyjna;
- co robi – czym się zajmuje;
- skąd ją znasz – gdzie ją spotkałeś, poznałeś.

ROZWIĘCIE (kolejne 2-3 akapity) – podziel na dwie części

- cechy wyglądu zewnętrznego – dokładna prezentacja postaci:
wygląd – sylwetka, wzrost, budowa ciała;
twarz – nos, oczy, usta, brwi, włosy;
jakieś cechy charakterystyczne – wyjątkowe – np. w przypadku Pinokia z czego był zrobiony;
- charakterystyczne cechy zachowania:
sposób bycia, zachowania i mówienia – wypowiedzienia.

ZAKOŃCZENIE (ostatni akapit) – ocena postaci

- co sądzisz o postaci?
- co w niej lubisz, a czego nie lubisz? (Za co ją lubisz lub nie lubisz?)
- co byś w niej zmienił/a?

Pamiętaj! Koniecznie uzasadniaj swoje zdanie. W pracy MUSI znaleźć się odniesienie do utworu – filmu, książki – potwierdzające, uzasadniające ocenę.

3 Podsumowanie zajęć:

- Kończąc zajęcia, poproś uczniów, aby z cech bohatera wybrali dwie – takie, które najbardziej wpłynęły na losy bohatera, np. to, że nie słuchał starszych i rad przychylnych mu osób, był lekomyślny. Następnie wspólnie zastanówcie się, czy wy jesteście tych cech pozbawieni? Jakie wnioski powinniście wyciągnąć z losów filmowego bohatera?

4 Praca domowa:

- Wykorzystując informacje z filmu, notatki z lekcji i schemat pisania opisu – stwórz opis bohatera filmu Pinokia. Twoja praca powinna mieć nie mniej niż 150 słów.

*Opracowała:
Agnieszka Krasnodębska,
nauczycielka języka polskiego
w szkole podstawowej i liceum*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas V szkoły podstawowej inspirowany filmem „**Pinokio**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: Dlaczego Pinokio stał się chłopcem? Piszemy charakterystykę postaci dynamicznej.

Uwaga: Przed obejrzeniem filmu należy przygotować uczniów do tego, że chociaż film jest adaptacją bajki – często znanej już dzieciom – sposób pokazania niektórych sytuacji może być zaskakujący – konwencja baśniowości powoduje, że nie możemy odbierać wszystkich scen dosłownie. To tak jak Śpiąca Królewna nie starzała się, śpiąc przez sto lat, tak umownie należy odbierać przygody Pinokia.

Cele ogólne:

- Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej;
- Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami;
- Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, prozę fantastycznonaukową, fantasy;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;

- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu itp.);
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- zna zasady budowania akapitów;
- tworzy spójne wypowiedzi w następującej formie gatunkowej: charakterystyka.

Metody pracy: podające: pogadanka; aktywizujące: praca w grupach, dyskusja

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna

Środki dydaktyczne: czyste kartki, flamastry

Czas: 45 min

PRZEBIEG:

1 Wprowadzenie do zajęć:

- Przed lekcją zapisz na tablicy odmianę imienia bohatera przez przypadki w liczbie pojedynczej. Wykorzystasz ją podczas rozmowy z uczniami o wrażeniach związanych z filmem. Moderuj rozmowę, zadając pytania wykorzystujące kolejne przypadki:

Mianownik (kto? co?): Pinokio – Jaki był?

Dopełniacz (kogo? czego?): Pinokia – Zrozumieliście? Lubicie? Chcielibyście zaprosić do klasy?

Celownik (komu? czemu?): Pinokiowi – Chcielibyście pomóc?

Biernik (kogo? co?): Pinokia – Polubilibyście? Chcielibyście mieć za przyjaciela?

Narzędnik (z kim? z czym?): z Pinokiem – Chcielibyście się spotkać?/bawić?

Miejscownik (o kim? o czym?): o Pinokiu – Moglibyście powiedzieć coś dobrego/złego?

Wołacz (hej!): Pinokiu!

- Zapewne odpowiedzi byłyby skrajne – od zachwytów bohaterem po krytykę – podsumuj rozmowę stwierdzeniem, że każdy z nas może inaczej oceniać i film, i bohatera. Jako podsumowanie dyskusji, spytaj uczniów, czy poleciliby film kolegom i koleżankom, dlaczego?

2 Faza zasadnicza – realizacyjna:

- Dlaczego Pinokio stał się chłopcem? – charakteryzujemy bohatera. Podziel klasę na 4-osobowe grupy i każdej z grup daj duży karton, papier – miejsce, na którym będą pisać – możesz na środku narysować schematycznego pajacyka, albo poprosić uczniów, aby sami zaczęli pracę od narysowania bohatera, albo po prostu podziel stronę na pół. Teraz poproś uczniów, aby wypisali cechy charakteru Pinokia – po prawej stronie pozytywne, po lewej negatywne.

Przykładowe rozwiązanie:

Cechy pozytywne	Cechy negatywne
opiekuńczy, ciekawski, odważny, koleżeński, pomysłowy, mądry, doświadczony, sprytny.	próżny, niemądry, wpływowy, głupi, uparty, leniwy, naiwny, łatwowierny, powsinoga, ignorant, wybuchowy, łobuz, roztrzepany, nieposłuszny, niegrzeczny, lekkomyślny, obibok, kłamliwy, egoista, sprytny, impertynent, okrutny, ciekawski.

Poproś przedstawiciela jednej z grup, aby przedstawił cechy pozytywne Pinokia – pozostali uczniowie uzupełniają swoje notatki (nauczyciel zapisuje cechy na tablicy), przedstawiciela innej grupy poproś o wymienienie cech negatywnych i analogicznie – uczniowie uzupełniają swoje notatki. Na koniec zapytaj pozostałe grupy, czy jeszcze jakieś cechy by dopisali i uzupełnijcie wspólnie tabelę.

- Zastanówcie się wspólnie, czy w postaci pajacyka w filmie następowały jakieś zmiany w czasie kolejnych przygód. Jak Gepetto „zreperował” pajaca? (Każda zła decyzja Pinokia powodowała, że drewno, z którego był zrobiony, wyglądało na coraz bardziej zniszczone/zużyte. Gepetto zaszpachlował wszystkie pęknięcia na twarzy pajacyka).
- Zwróć uwagę uczniów, że niektóre cechy zostały zapisane w obu kolumnach, np. ciekawski czy sprytny – zastanówcie się wspólnie, dlaczego tak jest? (Cechy te nie są jednoznacznie pozytywne czy negatywne, zależy w jakim celu używa ich bohater).
- Teraz poproś uczniów, aby w kolumnach podkreślili/zaznaczyli jednym kolorem podobne do siebie cechy, np. niemądry – głupi; opiekuńczy – koleżeński; łatwowierny – naiwny; nieposłuszny – niegrzeczny.
- Opowiedz dzieciom, że takie zestawienie wyrazów, kiedy ich znaczenie jest podobne, nazywamy wyrazami bliskoznacznymi – inaczej synonimami – z języka greckiego synōnymía to współlistnienie.
- Teraz poproś o zaznaczenie innym kolorem wyrazów, które są sobie przeciwstawne, np.: mądry – niemądry, głupi.
- Opowiedz teraz, że takie wyrazy to wyrazy przeciwstawne – antonimy. Mogą mieć one różną formę: mądry – głupi, albo można po prostu dodać przedrostek nie: mądry – niemądry.

■ Dlaczego pajac stał się chłopcem?

- Zastanówcie się wspólnie nad tym, dlaczego tak dużo jest cech negatywnych, a tak mało pozytywnych?
- Metodą burzy mózgów podyskutujcie o tym, co się stało, że Pinokio zasłużył na to, aby zmienić się w prawdziwego chłopca. (Pinokio bardzo długo lekceważył rady i prośby: świerszcza, ojca, Wróżki. Ciągłe wpadał w coraz większe kłopoty. Dopiero kiedy okazało się, że Gepetto jest chory i bardzo potrzebuje jego pomocy, Pinokio zaczął pracować, zmienił się – już nie wierzył Kotu i Lisowi, zasłużył – pracą i wytrwałością na stanie się chłopcem).
- Kluczowe jest stwierdzenie, że zmienił się – po wielu porażkach i szansach, jakie otrzymał – zrozumiał, co jest dobre, dokonała się w nim metamorfoza – z upartego i naiwnego pajaca stał się odpowiedzialnym chłopcem.
- O takich bohaterach mówimy, że jest to postać dynamiczna – w trakcie akcji filmu zmienia się – zwykle na lepsze.
- Pinokio zasłużył swoim postępowaniem na to, by Wróżka zamieniła go w chłopca.

3 Charakterystyka postaci – jak powinna wyglądać :

- Charakterystyka jest jedną z form wypowiedzi pisemnej, która jak wszystkie formy wypowiedzi powinna składać się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia.

Wstęp powinien zawierać podstawowe informacje o postaci – przedstawienie – kim jest (imię i nazwisko); wiek; skąd jest – czy to postać realistyczna, czy fikcyjna – z filmu, lektury; co robi w życiu – czym się zajmuje.

W rozwinięciu należy opisać wygląd zewnętrzny (wygląd – sylwetka, wzrost, budowa ciała; twarz – nos, oczy, usta, brwi, włosy; jakieś cechy charakterystyczne – wyjątkowe – np. w przypadku Pinokia z czego był zrobiony).

Najważniejszą częścią charakterystyki jest to, jakie są jego cechy – jak postępuje w życiu, czy ma przyjaciół, jego sposób bycia, zachowania i mówienia – wypowiedzenia. W przypadku postaci dynamicznej to właśnie w tym momencie należy opisać przemianę, która dokonała się w bohaterze.

WAŻNE! Należy pamiętać, że dla każdej cechy bohatera należy znaleźć potwierdzenie, argument w treści filmu – np. Pinokio był naiwny – uwierzył Lisowi i Kotu; był lekkomyślny – oddał książkę za pieniądze na bilet do cyrku; doświadczony – po wielu przygodach i doświadczeniach nie uwierzył już kolejny raz Lisowi i Kotu.

W zakończeniu należy napisać, jak oceniamy charakteryzowaną postać – co się sądzimy o postaci – co w niej lubimy, a czego nie lubimy (za co ją lubimy lub nie lubimy); co byśmy w niej zmienili.

4 Podsumowanie zajęć:

- Na zakończenie zajęć porozmawiajcie, jakie wnioski możecie wyciągnąć z przygód Pinokia. Spróbujcie ułożyć hasła, które mogłyby stać się radami na życie, np.:

„Zawsze warto próbować.”

„Nie należy załamywać się, trzeba wciąż się podnosić i próbować od nowa.”

„Korzystaj z kolejnej szansy!”

„Warto słuchać mądrzejszych od siebie.”

- Wybierzcie jedno hasło i zapiszcie je w widocznym miejscu w klasie.

5 Praca domowa:

- Wykorzystując informacje z filmu, notatki z lekcji i schemat pisania charakterystyki – napisz charakterystykę bohatera filmu – Pinokia, zwróć szczególną uwagę na przemianę, jaką zaszła w bohaterze. Twoja praca powinna mieć nie mniej niż 150 słów.

Opracowała:
Agnieszka Krasnodębska,
nauczycielka języka polskiego
w szkole podstawowej i liceum

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas VI szkoły podstawowej inspirowany filmem „**Pinokio**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: Rozmowa z celebrytą – wywiad z Pinokiem.

Uwaga: Przed obejrzeniem filmu należy przygotować uczniów do tego, że chociaż film jest adaptacją bajki – często znanej już dzieciom – sposób pokazania niektórych sytuacji może być zaskakujący – konwencja baśniowości powoduje, że nie możemy odbierać wszystkich scen dosłownie. To tak jak Śpiąca Królowna nie starzała się, śpiąc przez sto lat, tak umownie należy odbierać przygody Pinokia.

Cele ogólne:

- Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej;
- Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami;
- Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, prozę fantastycznonaukową, fantasy;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;

- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu itp.);
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- zna zasady budowania akapitów;

Metody pracy: podające: pogadanka; aktywizujące: dyskusja

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna

Środki dydaktyczne: kartony, flamastry, dyktafony

Czas: 45 min

PRZEBIEG:

1 Wprowadzenie do zajęć:

- Zanim zaczniecie omawiać film, spytaj uczniów, czy znany był im bohater – Pinokio. Większość zapewne będzie odpowiadała twierdząco – teraz spytaj, czy adaptacja Matteo Garrone wiernie przedstawia losy drewnianego pajaca? Spytaj, co zrobiło na dzieciach największe wrażenie podczas oglądania filmu? Które sceny utkwiły im w pamięci? Dlaczego właśnie te sceny? Jak uczniowie zachęcą swoich bliskich do obejrzenia filmu „Pinokio”?

2 Faza zasadnicza – realizacyjna:

- Wywiad jako gatunek publicystyczny.

Wywiad to gatunek publicystyczny, ma formę dialogu. Rozmówca – najczęściej osoba znana, popularna – odpowiada na pytania dziennikarza. Celem wywiadu jest przybliżenie czytelnikom (słuchaczom, widzom) sylwetki rozmówcy. Wywiad można czytać np. w prasie, można go słuchać w radiu, czy oglądać w telewizji, internecie.

Wywiad jako wypowiedź szkolna składa się z trzech części:

Wstępu – tu przedstawiamy rozmówcę, okoliczności przeprowadzenia wywiadu (nowa adaptacja powieści);

Rozwinięcia – rozmówca odpowiada na zadawane pytania;

Zakończenia – krótko podsumowujemy rozmowę, formułujemy wnioski i dziękujemy rozmówcy za poświęcony czas.

Do wywiadu trzeba się dobrze przygotować. Po pierwsze dowiedzieć się jak najwięcej o osobie, z którą będziemy rozmawiać. Po drugie – wcześniej przygotować pytania.

Pytania – powinny być:

- ułożone od łatwych i dotyczących rzeczy przyjemnych, do trudnych, ważnych;
- nie powinny być zbyt intymne, wstydliwe, przykre, ale też nie banalne i ogólnikowe;
- powinny mieć formę otwartą, tzn. powinny być takie, żeby odbiorca odpowiadał kilkoma zdaniami, a nie tak lub nie; (Czy podobała się panu charakteryzacja? – pytanie zamknięte – można odpowiedzieć jednym słowem – tak/nie; Co w charakteryzacji podobało się panu najbardziej? – pytanie otwarte).

Jeśli wywiad jest publikowany w formie pisemnej, należy zwrócić uwagę na zróżnicowanie sposobu zapisu pytań i odpowiedzi (np. pytania kursywą); zwroty grzecznościowe powinny być zapisane wielką literą; przy pierwszym pytaniu i pierwszej odpowiedzi należy podać pełne imię i nazwisko rozmówcy, potem można podawać tylko inicjały lub nic – jeśli zapis jest czytelny.

- Przygotowujemy się do przeprowadzenia wywiadu z Pinokiem. Będziemy przeprowadzać wywiad z Pinokiem – bohaterem powieści Carlo Collodiego z okazji najnowszej adaptacji filmowej przygód drewnianego pajaca wyreżyserowanej przez Matteo Garrone. Należy zwrócić uwagę klasie, że pytamy bohatera o adaptację filmową jego przygód – pytania powinny dotyczyć przede wszystkim filmu.

Klasę dzielimy na grupy 4-, 5-osobowe, każda grupa otrzymuje karton i flamaster. Zadaniem uczniów jest ułożenie pytań, które chcieliby zadać bohaterowi. Po 10 minutach z każdej grupy wybieramy jednego ucznia – będzie on Pinokiem – i aranżujemy wywiad – uczniowie innej grupy zadają mu pytania, które wcześniej ułożyli.

Wszystkie wywiady nagrywamy – zadaniem uczniów będzie przepisanie ich do zeszytów i zredagowanie.

Najciekawszy wywiad można wydrukować właśnie w szkolnej gazetce, stronie internetowej szkoły lub powiesić w klasie.

Przykładowe pytania do wywiadu z Pinokiem:

Będę rozmawiał/a z Pinokiem – możemy go nazwać pajacem, kukiełką – ale przede wszystkim jest on bohaterem baśni Carlo Collodiego zatytułowanej właśnie „Pinokio”. Od czasu napisania powieści w 1881 roku wielokrotnie przenoszono na ekran przygody pajacyka, dziś będziemy rozmawiać o najnowszej adaptacji z 2019 roku w reżyserii Matteo Garrone. Dzień dobry Pinokio, cieszę się, że zechciałeś ze mną porozmawiać.

- Czy cieszysz się, że Twoje przygody zostały po raz kolejny sfilmowane?
(Bardzo się cieszę, że możecie oglądać moje przygody sfilmowane w tak nowoczesny sposób, z wykorzystaniem technik komputerowych i tak bardzo wiernych pierwowzorowi – nie tylko w treści, ale także moja postać bardzo przypomina mnie z pierwszego wydania moich przygód.)
- Co najbardziej podobało Ci się w adaptacji Matteo Garrone?
(Realizm pokazania miasteczka i mieszkańców, autentyczność i wyrazistość reakcji wszystkich bohaterów. Charakteryzacja bohaterów.)
- Jak sądzisz, dlaczego pajacowi tylko raz urósł nos, kiedy kłamał?
(Rosnący nos skupiał uwagę na kłamstwach pajaca, a w tej adaptacji nie one były najważniejsze – nie trzeba kłamać, aby źle robić. Myślę, że reżyser chciał zwrócić uwagę na całą postawę mojego odtwórcy, nie tylko na kłamstwa.)
- Która scena najbardziej Ci się podobała?
(Ja jestem radosny, więc najbardziej podobają mi się wszystkie sceny, w których bohaterowie się cieszą – kiedy Gepetto w nocy obwieszcza wszystkim, że ma syna; kiedy świetnie się bawię – najpierw przed przemianą w ośła, a potem u Wróżki. Wiem jednak, że bardzo ważne są sceny, które niosą jakąś naukę – np. zamiana w ośła, czy spalenie nóg przez nieostrożność – oglądając tę scenę, trzymałem się za moje nogi.)
- Jak sądzisz, dlaczego niektóre postacie występujące w filmie są pokazane jako zwierzęta lub mają bardzo wyraźne cechy zwierząt?

(Ja jestem postacią z bajki, a w bajkach przecież zwierzęta mówią ludzkim głosem, poza tym właśnie ze zwierzętami kojarzą nam się niektóre cechy ludzkie, np. lis jest sprytny i chytry – taki był też lis z filmu i bajki, psy to strażnicy, a osły są uparte.)

• **Jak się czułeś, kiedy oglądałeś sceny, w których zamieniasz się w chłopca?**

(Cudownie! Po tylu niepowodzeniach i klęskach nareszcie spełniło się moje marzenie. Zawsze kiedy oglądam swoje przygody cieszę się na ten moment – przecież na co dzień jestem drewnianym pajacem.)

• **Co chciałbyś powiedzieć czytelnikom naszej gazetki, dzieciom takim jak Ty po przemianie?**

(Kochani! Jeśli jeszcze nie obejrzeliście filmu – zróbcie to koniecznie i pamiętajcie – należy słuchać starszych i bardziej doświadczonych, a jeśli zdarzy się Wam coś złego, coś zbroicie – biegnijcie do dorosłych po pomoc – oni Wam na pewno pomogą!)

Pinokio, bardzo Ci dziękuję za poświęcony czas i podzielenie się z nami refleksjami po obejrzeniu filmu.

3 Podsumowanie zajęć:

- W wywiadzie bardzo ważny jest tytuł – spróbujmy – metodą burzy mózgów – wspólnie wymyślić tytuł, który zachęci czytelników do sięgnięcia po nasz wywiad.

Przykładowe tytuły:

„Drewniana pacynka znów zamieniła się w chłopca – wywiad z legendarnym Pinokiem.”

„W niektórych scenach trzymałem się za nogi – rozmowa z drewnianym pajacem Pinokiem.”

4 Praca domowa:

- Wyznaczeni uczniowie dostaną za zadanie spisanie nagranych wywiadów – po spisaniu wszystkich wywiadów, wybrany zostanie najlepszy i np. wydrukowany w gazetce szkolnej lub wieszony w gazetce klasowej.

Opracowała:
Agnieszka Krasnodębska,
nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i liceum

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas VII szkoły podstawowej inspirowany filmem „**Pinokio**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: Piszemy recenzję filmu „Pinokio” w reżyserii Matteo Garrone.

Uwaga: Przed obejrzeniem filmu należy przygotować uczniów do tego, że chociaż film jest adaptacją bajki – często znanej już dzieciom – sposób pokazania niektórych sytuacji może być zaskakujący – konwencja baśniowości powoduje, że nie możemy odbierać wszystkich scen dosłownie. To tak jak Śpiąca Królewna nie starzała się, śpiąc przez sto lat, tak umownie należy odbierać przygody Pinokia.

Cele ogólne:

- Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej;
- Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami;
- Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, prozę fantastycznonaukową, fantasy;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;

- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu itp.);
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- zna zasady budowania akapitów;
- tworzy spójne wypowiedzi w następującej formie gatunkowej: recenzja;

Metody pracy: podające: pogadanka; aktywizujące: dyskusja

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna

Środki dydaktyczne: kartony, flamastry, plakaty filmowe

Czas: 45 min

PRZEBIEG:

1 Wprowadzenie do zajęć:

- Powieś na tablicy (wyświetl z internetu) plakat do filmu Matteo Garrone.
- Obejrzyjcie plakat i porozmawiajcie o filmie – spytaj uczniów, czy podobała im się adaptacja, jakie wrażenie zrobił na nich film. Co im się najbardziej podobało?
- Sprawdźcie wspólnie, jakie informacje są umieszczone na plakacie i zapiszcie je w zeszyte.
 - Reżyseria – Matteo Garrone
 - Scenariusz – Matteo Garrone / Massimo Ceccherini
 - Produkcja – Francja / Wielka Brytania / Włochy
 - Premiera – Polska 9 października 2020; świat 25 grudnia 2019
 - Nagrody – dostał 5 nagród David di Donatello oraz 9 nominacji
 - Obsada: Federico Ielapi – Pinokio, Roberto Begnini – Gepetto

2 Faza zasadnicza – realizacyjna:

- Czy krytyk zawsze musi krytykować?
Spytaj uczniów, jak rozumieją słowa krytyk i krytyka. Zapewne większość stwierdzi, że krytyk, to osoba, która krytykuje, czyli ocenia coś negatywnie, a krytyka to właśnie ta ocena. Opowiedz uczniom o tym, że jest to tylko jedno ze znaczeń tych słów. Wyświetl na tablicy multimedialnej (lub rozdaj karteczki w wydrukiem) hasła krytyczny i krytyka ze słownika języka polskiego.

krytyczny	krytyka
1. «surowo lub negatywnie oceniający kogoś lub coś»	1. «surowa lub negatywna ocena kogoś lub czegoś»
2. «oparty na rzeczowej analizie i ocenie»	2. «analiza i ocena książki, filmu lub czyichś dokonań»
3. «odnoszący się do krytyki literackiej, filmowej, teatralnej itp.»	3. «tekst lub wypowiedź zawierające taką ocenę»
4. «bardzo trudny do przetrwania, a jednocześnie rozstrzygający o dalszych losach»	4. «dział piśmiennictwa obejmujący oceny utworów literackich, muzycznych, dzieł sztuki itp.»
5. «o stanie chorego: grożący śmiercią»	5. «grupa ludzi zajmująca się formułowaniem takich ocen»
6. «odnoszący się do czasu, w którym popełniono przestępstwo»	
7. «o wartościach wielkości fizycznych: taki, którego przekroczenie spowoduje gwałtowne zmiany jakiegoś układu fizycznego»	

*W ramach ćwiczeń językowych można polecić uczniom, aby napisali zdania z różnym znaczeniem tych słów. Np.:

krytyczny

Znaczenie 1. – Krysi nic się nie podoba, jest do wszystkiego nastawiona krytycznie.

Znaczenie 5. – Stan pacjenta po wypadku jest krytyczny.

krytyka

Znaczenie 1. – Nową książkę utalentowanego pisarza spotkała surowa krytyka czytelników.

Znaczenie 4. – W mojej bibliotece jest bardzo rozbudowany dział krytyki.

Można też wyświetlić, zapisać na tablicy, wydrukować – zdania ze słowami w różnym znaczeniu i polecić uczniom, aby wskazali, w jakim znaczeniu użyto słowa w danym zdaniu. Powiedz uczniom, że dziś będziecie się zajmować krytyką i krytykowaniem w 2 i 3 znaczeniu słownikowym, czyli analizować i oceniać film „Pinokio”.

Poproś aby uczniowie odpowiedzieli na pytanie, czy krytyk może tylko krytykować.

(Krytyk może nie tylko ganić, krytykować, ale także chwalić, albo po prostu analizować i przedstawiać obiektywny pogląd.)

- Recenzja – najtrudniejszy gatunek publicystyczny. Spytaj uczniów, czy czytują recenzje i czy kierują się nimi, wybierając filmy czy książki.

Po krótkiej dyskusji przedstaw uczniom schemat pisania recenzji:

Recenzja krok po kroku:
1 krok – część informacyjna (wstęp) 1 akapit – zawsze należy dokładnie opisać recenzowany film, tu powinny się znaleźć informacje o tytule, reżyserze, roku produkcji i dacie premiery w Polsce; jeśli to nie jest film polski, gatunku, scenarzyście, scenografii, twórcy muzyki i wszelkie te, które uważacie za istotne.
2 krok – rozwinięcie 2, 3 akapity – teraz powinniśmy przedstawić film – jego tematykę, bardzo krótko i schematycznie fabułę – NIE WOLNO STRESZCZAĆ, ANI ZDRADZAĆ ZAKOŃCZENIA! – przedstawić bohaterów – powiedzieć coś o postaciach, ale przede wszystkim o kreacjach aktorskich (tu można opisać obsadę aktorską, nie tylko głównych bohaterów); – zanalizować i ocenić krytycznie poszczególne elementy filmu – akcję, kreacje aktorskie, scenografię, efekty specjalne, opracowanie muzyczne. Warto zawsze znaleźć jakieś zalety w filmie – nawet jeśli nam się nie podobał, to spróbujmy znaleźć coś pozytywnego w całej produkcji np. kostiumy, charakteryzację.
3 krok – zakończenie 1 akapit – tu jest miejsce na krótką własną ocenę filmu – należy pamiętać, że niezależnie od tego czy film nam się podobał czy nie, ktoś może mieć inne zdanie na jego temat. ZAWSZE TRZEBA UZASADNIĆ SWOJE ZDANIE!

- Zbieramy materiały konieczne do napisania recenzji filmu „Pinokio”.

Spytaj uczniów, gdzie – poza plakatem i napisami końcowymi – można znaleźć informacje o filmie – podstawowe i takie, które uatrakcyjnią wypowiedź.

Jeśli uczniowie sami na to nie wpadną, podsuń im informacje o stronie dystrybutora, portalach typu Filmweb, Filmpolski. Podsuń uczniom pomysł na poszukanie dodatkowych informacji i ciekawostek o filmie – one zawsze uatrakcyjnią recenzję.

- Piszemy recenzję filmu „Pinokio”.

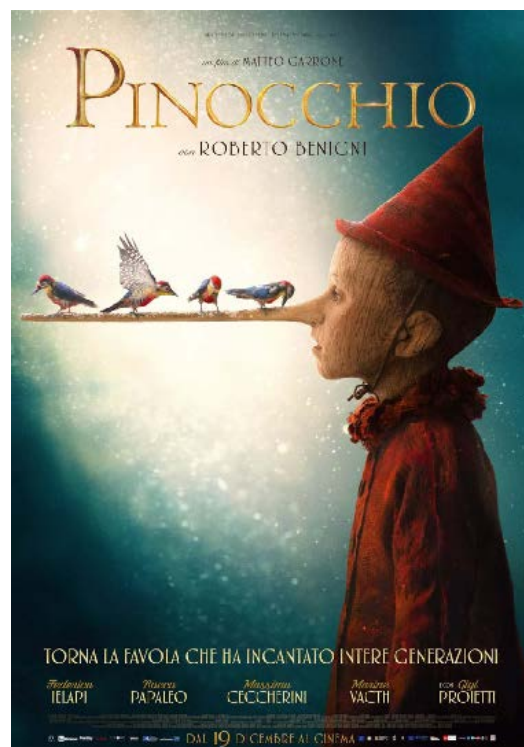
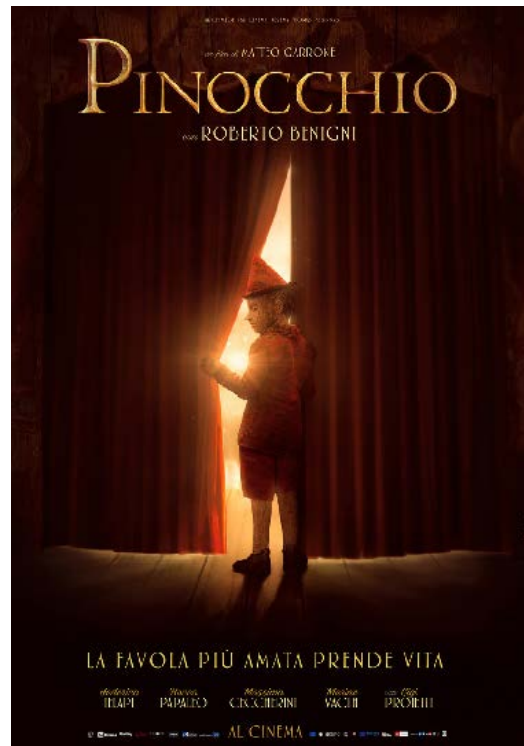
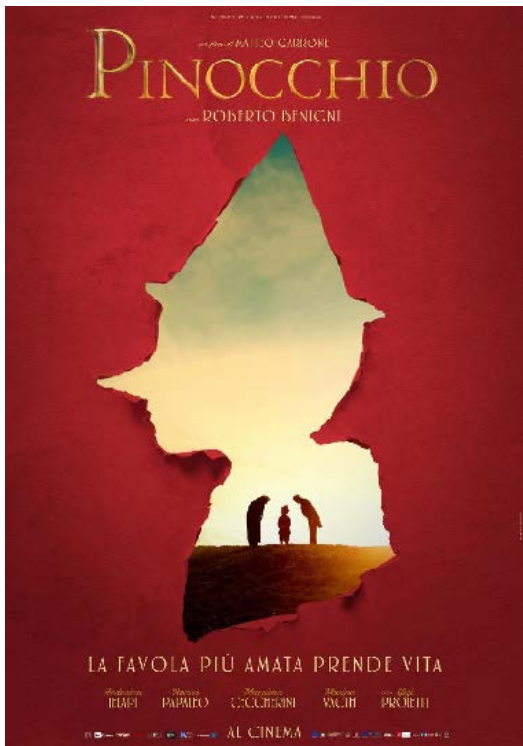
Podziel klasę na 4-, 5-osobowe zespoły i poproś, aby uczniowie w grupach – korzystając

z dostępnych materiałów i treści z lekcji – napisali recenzję filmu „Pinokio”. Po około 15 minutach poprosz przedstawicieli grup o przeczytanie recenzji.

Wspólnie zastanówcie się, która z powstałych podczas lekcji recenzji zachęciłaby innych uczniów do obejrzenia filmu.

Wyświetl na tablicy (z internetu) wszystkie plakaty do filmu „Pinokio” – jest ich 4.

■ Analizujemy plakaty filmowe – zadanie egzaminacyjne

- Porozmawiajcie o tym, który z plakatów:
 - najlepiej przedstawia film – który byście dołączyli do swojej recenzji.
 - najbardziej się wam podoba.
- Możesz też poprosić uczniów, aby np. ułożyli plakaty według treści akcji filmu.
- Przydziel każdej z wcześniejszych grup po jednym plakacie – poleć, aby dobrze obejrżeli swoje plakaty. Autorzy plakatu za pomocą różnych elementów graficznych przedstawili swoją interpretację „Pinokia”. Poproś uczniów, aby wybrali po kilka elementów – nie mniej niż dwa – graficznych i poleć, aby wyjaśnili ich sens w kontekście całego filmu.

Przykładowe odpowiedzi:

Plakat 1. – kształt pajacyka, spotkanie Lisa i Kota w czasie wędrówki;

Plakat 2. – Pinokio, kurtyna w cyrku, w którym występował pajacyk po ucieczce z domu;

Plakat 3. – Pinokio jako kukielka ogląda się w lusterku, Gepetto – stolarz, który wyrzeźbił pajacyka;

Plakat 4. – Pinokio – kukielka, długi nos – rósł, kiedy on kłamał, ptaki niszczące nos.

3 Podsumowanie zajęć:

- Kończąc zajęcia, poproś uczniów, aby w zeszycie narysowali jakiś element graficzny, który by nawiązywał do filmu „Pinokio” i w 2-3 zdaniach wyjaśnili związek tego elementu z treścią filmu.

4 Praca domowa:

- Napisz – w imieniu samorządu szkolnego – zaproszenie na pokaz filmu „Pinokio” w Twojej szkole. Zachęć rówieśników – użyj dwóch argumentów – do obejrzenia filmu.

Opracowała:
Agnieszka Krasnodębska,
nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i liceum

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas VII i VIII szkoły podstawowej
inspirowany filmem „**Pinokio**”
– dystrybutor Kino Świat

**Godzina
wychowawcza-
klasy VII i VIII**

**Temat: Co to znaczy być odpowiedzialnym? –
rozważania na podstawie filmu „Pinokio”.**

Uwaga: Przed obejrzeniem filmu, poinformuj uczniów, jaki jest jego tytuł. Zapytaj, czy jest im już znana ta opowieść, czy może czytali książkę, na podstawie której powstała ta ekranizacja. Poproś, aby zwrócili uwagę na to, czym różni się ten film od innych znanych im ekranizacji.

Cele ogólne:

- kształtowanie postaw odpowiedzialności za siebie i innych
- wprowadzenie w system wartości

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozumie, co oznacza „odpowiedzialność”
- nazywa najważniejsze cechy człowieka
- analizuje zachowania w sytuacjach problemowych
- potrafi wskazać własne wady i szuka sposobu ich zwalczania
- rozumie, co znaczy odpowiedzialne postępowanie

Metody pracy: burza mózgów, dyskusja, rozmowa nauczająca

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały: kartony (6-8 sztuk), flamastry

Czas: 45/90 min

PRZEBIEG:

1 Wprowadzenie do zajęć:

- Porozmawiaj z uczniami o wrażeniach po obejrzeniu filmu. Które sceny wzbudziły w nich największe emocje i dlaczego? Która scena szczególnie ich poruszyła? Czy były sceny, które im się nie podobały?
- Uczniowie mogą zwrócić uwagę na ukazanie zwierząt w filmie: czasem są prawdziwe, czasem animowane jak np. wieloryb albo przedstawione jak ludzie (Ślimak, Wilk czy Lis). Zapytaj o konwencję baśni (w celu przypomnienia uczniom, czym jest baśń). Podyskutujcie, jak uczniowie oceniają takie rozwiązanie w filmie, czy spotkali się już z takim przedstawieniem postaci.
- Poproś uczniów, aby opowiedzieli, o czym był film. Pozwól, aby uczniowie dowolnie się wypowiedzieli (uczniowie mogą powiedzieć, że o historii pajaca z drewna, o przygodach chłopca, o przyjaźni, itd.).
- Zapytaj, jakim chłopcem jest Pinokio – poproś o zapisanie na tablicy jego charakterystycznych cech, np.: nieposłuszny, naiwny, inny (drewniany), leniwy, lekkomyślny, odważny, opiekuńczy, wrażliwy, o wielkim sercu, refleksyjny (myśli o swoim zachowaniu) itd.
- Zapisz na tablicy pytanie: *Czy można powiedzieć, że Pinokio był odpowiedzialnym chłopcem?*

2 Faza zasadnicza:

- Podziel uczniów na 4-osobowe grupy. Rozdaj flamastry, kartony i poproś dwie grupy, o napisanie co według nich znaczy być odpowiedzialnym człowiekiem. Kolejne dwie grupy, co oznacza bycie nieodpowiedzialnym człowiekiem. Po upływie 10 minut – poproś o odczytanie na forum klasy zadania. Przedyskutujcie każdy zapis. Zwróć uwagę, czy uczniowie wskazywali, że odpowiedzialność ponosimy nie tylko za siebie, lecz także za innych. Jeśli nie ma takiego sformułowania – naprowadź na nie.
- Następnie zapisz definicję na tablicy (według Słownika języka polskiego PWN):

odpowiedzialność

1. «*obowiązek moralny lub prawny odpowiadania za swoje lub czyjeś czyny*»
2. «*przyjęcie na siebie obowiązku zadbania o kogoś lub o coś*»

Źródło: Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/;2493511>

nieodpowiedzialny

«*taki, który nie poczuwa się do odpowiedzialności za swoje postępowanie; też: świadczący o takiej postawie*»

Źródło: Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/nieodpowiedzialność.html>

- Podsumuj dyskusję w kontekście podanych definicji. Podkreśl, że każdy jest odpowiedzialny przede wszystkim za siebie, za innych; tych z którymi jesteśmy związani – rodzina, przyjaciele, społeczeństwo, ale także za przyrodę, środowisko. Odpowiedzialność to obowiązek.
- Wróć do zadanego już wcześniej pytania: *Czy Pinokio był odpowiedzialnym chłopcem?*

- Podziel uczniów na dwie grupy, rozdaj kolejne kartony. Poproś o wykonanie zadania (czas 10 minut).
Grupa pierwsza: Podajcie zachowania Pinokia, które potwierdzają, że był odpowiedzialny i zilustrujcie je konkretną sceną z filmu.
Grupa druga: Podajcie zachowania Pinokia, które potwierdzają, że był nieodpowiedzialny i zilustrujcie je konkretną sceną z filmu.

1) Uczniowie mogą podać następujące zachowania i sceny potwierdzające odpowiedzialność Pinokia, np.:
– wstawił się za kukietką, która miała być za niego spalona – odpowiedzialność za życie przyjaciela;
– poszedł do pracy, aby utrzymać chorego ojca – odpowiedzialność za najbliższych.

2) Uczniowie mogą podać takie zachowania i sceny potwierdzające nieodpowiedzialność Pinokia, np.:
– sprzedał elementarz, aby pójść do cyrku – lekceważenie prośby ojca, żeby się uczył;
– zamiast pójść do szkoły pojechał z kolegą do krainy wiecznej zabawy.

- Przedyskutujcie odpowiedzi, podsumujcie wspólnie zadanie. Poprowadź rozmowę tak, aby uczniowie doszli do wniosku, że odpowiedzialność wymaga dużego własnego wysiłku, ponieważ to jest obowiązek, a podejmowanie decyzji również nie jest łatwe. Czasem jesteśmy lekkomyślni, nieposłuszni tak jak Pinokio. Nie chcemy nikogo słuchać, nawet jeśli rady i przestrogi wynikają z troski osób (tak jak postaci w filmie), które nas kochają (rodzice), są nam bliscy (Wróżka), chcą naszego dobra (Gadający Świerszcz). Jednak zawsze musimy pamiętać o konsekwencjach naszego postępowania, bo poniesiemy je sami – tak jak Pinokio.
- Podkreśl, że najważniejsze jest to, że uczymy się na swoich błędach. Pinokio w krytycznym momencie, wtedy kiedy ojciec najbardziej go potrzebował, zrozumiał, że musi wziąć odpowiedzialność na siebie i zadbać o utrzymanie chorego ojca i że jest to obowiązek (musiał chodzić do pracy). Za to został też nagrodzony – stał się prawdziwym chłopcem.
- Zapytaj uczniów, czy trudno jest być odpowiedzialnym? Czy zdarzyło się im być nieodpowiedzialnym? Poproś o podanie przykładów z ich życia.
- Kiedy najtrudniej jest wykazać się odpowiedzialnością, jak postępować w sytuacjach problemowych. Pokieruj rozmową tak, aby uczniowie zauważyli, że możemy uniknąć porażki, jeśli słuchamy osób, które nas kochają i chcą, abyśmy byli szczęśliwi.

3 Podsumowanie zajęć:

- Poproś o przypomnienie postaci, które dają rady Pinokiovi. Porady zapiszcie na tablicy, np.:

Wróżka:

Bądź rozważny, a w przyszłości będziesz szczęśliwy.

Gadający Świerszcz:

Nie ufaj tym, którzy oferują bogactwo w mgnieniu oka.

Biada dzieciom, które nie słuchają rodziców.

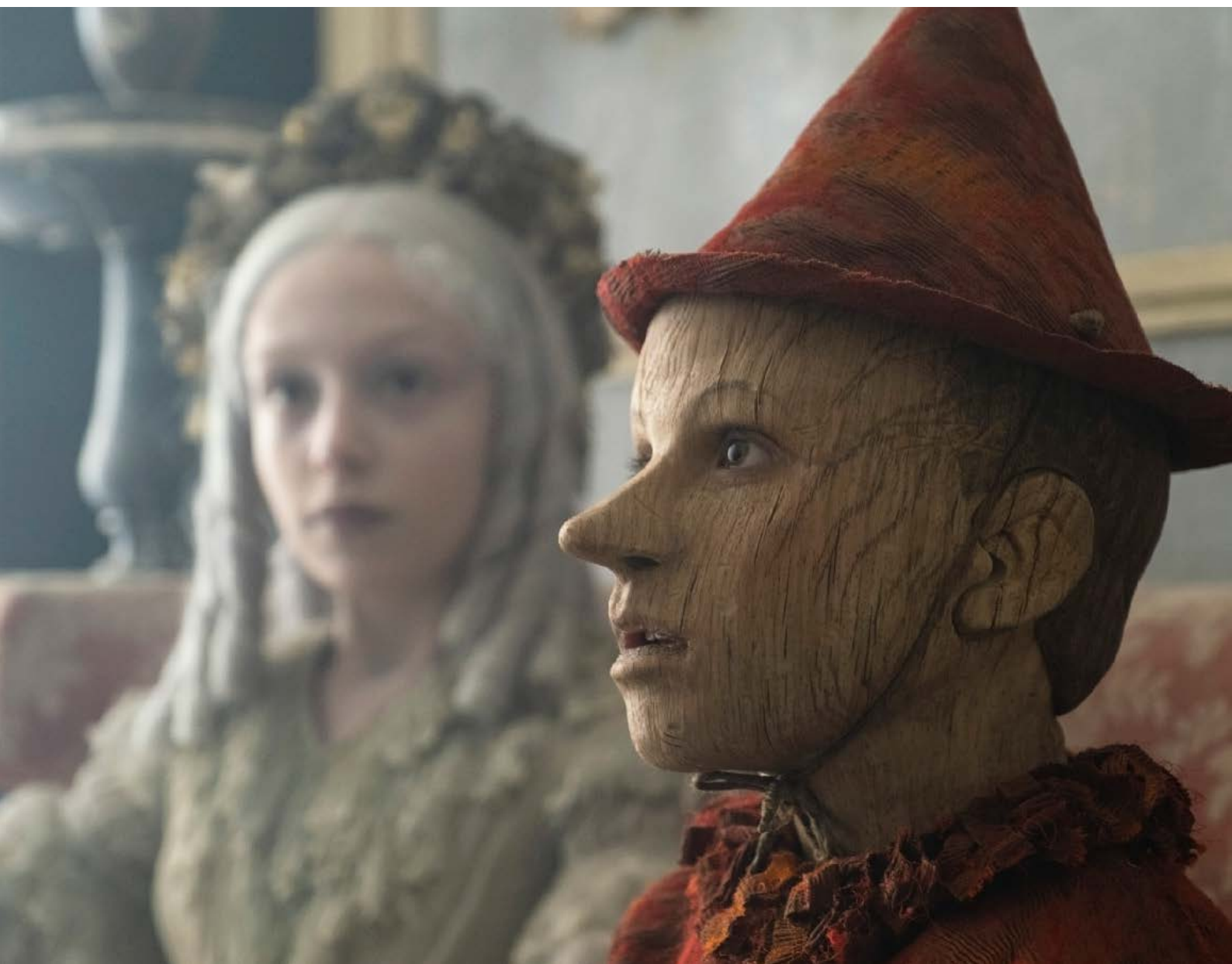
Dzieci, które robią, co chcą, szybko tego żałują.

Przypomnij uczniom, że książka o przygodach Pinokia została napisana pod koniec XIX wieku przez Carla Collodiego. Wywołaj krótką dyskusję. Czy te rady straciły na wartości? Dyskusja powinna zakończyć się podsumowaniem, że przedstawione wartości są uniwersalne czyli ponadczasowe.

4 **Zakończenie:**

- Na zakończenie lekcji poproś każdego ucznia o dokończenie zdania (do wyboru):
 - Jestem odpowiedzialny, ponieważ...
 - Chcę być odpowiedzialny, ponieważ...

Opracowała:
Barbara Giza, nauczycielka historii i wos
w szkole podstawowej i liceum

Jesteś nauczycielem? Zajmujesz się edukacją?
Szukasz inspiracji, materiałów, pomocy dydaktycznych?
Zgadzasz się z nami, że kino może inspirować
do ciekawych zajęć, dyskusji, przemyśleń?
Chcesz zorganizować swoim podopiecznym pokaz ciekawego filmu?
Skorzystaj z bogatej i na bieżąco uzupełnianej oferty
KINOSWIATEDUKACJI.PL!

ZAPRASZAMY NA STRONĘ:

www.kinoswiatedukacji.pl

Materiały dydaktyczne, informacje o pokazach dla szkół:

KINO ŚWIAT
EDUKACJI

Irena Kruglicz-Kamińska
Specjalista ds. edukacji filmowej
Kino Świat Sp. z o. o.
ul. Belwederska 20/22
00-762 Warszawa

tel. 22 840 68 01 04
tel. kom. 728 302 018
e-mail: irena.kaminska@kinoswiat.pl